

Direktørens møteplan

UKE 38

Mandag 19. september

09:30–11:00 Prosjektgruppe
nybygg

14:00–16:00 PBR, AM (plan-,
budsjett- og rap-
portgruppe, UiS)

Tirsdag 20. september

08:30–11:00 HMS-forum

12:30–14:00 Lokalt
hovedavtaleutvalg

Onsdag 21. september

09:00–10:30 Møte UiS

13:00–14:30 Møte med styre-
leder for museums-
styret

Torsdag 22. september

Hele dagen: UHRM, Oslo

Fredag 23. september

Hele dagen: MUSIT, Oslo

UKE 39

Mandag 26. september

12:00–13:30 Sentralt forsknings-
utvalg, UiS

Tirsdag 27. september

08:30–11:00 Ledermøte

Onsdag 28. september

Hele dagen: Lederseminar

Torsdag 29. september

Hele dagen: Mottakelse for Egil
Mikkelsen, KHM, Oslo

Fredag 30. september

09:00–15:00 Universitetsstyret,
UiS

Sara Westling får fart på arbeidet med makrofossilanalyser

Det surkler i slanger og rør, og den ene jordprøven etter den andre sendes gjennom den sinnrike innretningen som sørger for at makrofossilt materiale skilles ut fra de andre massene.

Foto: Terje Tveit

Det er her i garasjen Sara Westling har tilbrakt store deler av tida siden hun startet arbeidet på AM 1. september. Hun har også vært ute på Finnøy og tatt ut makrofossilprøver sammen med Eli-Christine, og nå er hun og Daniela Stramm i full gang med å sjekke hva de inneholder. Men Sara skal gjøre mye annet arbeid enn flottering framover. Hun er ansatt i en ny midlertidig stilling fordi det er så mange utgravingsprosjekter som det kreves ekstrabemanning til for å få arbeidet med jordprøvene gjort.

– Arbeid med makrofossiler er veldig spennende. Jeg gjorde tilsvarende arbeid som en del av studiet, men dette er første gangen jeg gjør det som en jobb, sier Sara. Hun er nokså nyeksaminert, og tok sin master i miljøarkeologi med innretning mot arkeobotanikk ved universitetet

i Umeå nå i vår. Før det hadde hun en bachelor fra Uppsala. – Det er nyttig å ha en arkeologibakgrunn for å forstå materialet. Jeg skal være her fram til slutten av juli 2012, og håper jeg får være med på mange ulike arbeidsoppgaver i denne perioden, sier Sara. Hun har deltatt ved en rekke utgravninger i studietida, og har praksis som arkeolog fra Östergötlands Länsmuseum i Linköping før hun begynte studiet i Umeå.

Hun gjorde sitt eksamensarbeid i miljøarkeologi på en bronsealdergrop på Bornholm. Hun studerte det arkeobotaniske materialet for å finne ut hvilken funksjon gropa hadde hatt. Hun identifiserte mange interessante frø fra nyttevekster, men klarte ikke helt å definere gropas funksjon. Den kan ha vært en avfallsgrop eller hatt en rituell funksjon, tror hun.

Open Dag 6. september på utgravinga på Hove i Sandnes kommune

På tysdag 6. september frå klokka 17 til 20 arrangerte Arkeologisk museum "Open Dag" for publikum på området for det arkeologiske utgravingsprosjektet på garden Hove i Sandnes kommune.

Arkeologar og museumstilsette formidlarar viste dei besøkande rundt og fortalde om sjølve graveprosessen og om kva ein hadde funne så langt. Det var dessverre dårleg vær med regn og vind, men likevel møtte det opp om lag 50 små og store personar med stor interesse for fortida i Sandnes.

Det var lagt opp ei markert løype gjennom dei tre utgravingsfelt, slik at ein passerte fleire stasjonar der det var fortalt nærmare om gjenstandsfunn, busetnadsspor, langhus, kokegroper, røys med meir. Det var på førehand laga plakatar med foto og forklarande illustrasjonar. Geir Kåre Glosimot stod for å setje opp eit enkelt reisverk av tre basert på dei originale stolpehola i eit av dei ferdig undersøkte langhusa. Denne rekonstruksjonen fungerte bra for å formidle kva treskipa langhus var for noko. Inger Horve gjorde eit tappert forsøk på å lage lammelår i kokegrop, men det kraftige regnet førte dessverre til for mykje vatn i bakken. Sjølv om kjøtet ikkje kunne serverast til publikum, kom kokeprosessen godt fram. Ellen T. Bøe og Heidi Wevle hjelpte også til med formidlinga, saman med feltarkeologane Brynhildur Baldursdóttir, Terje Masterud Hellan, Are Skarstein Kolberg og Tanja Larssen. Frå leiinga av utgravingsprosjektet deltok Even Bjørdal og Gitte Kjeldsen. Takk til alle involverte som gjorde ein imponerende innsats i det uendelege regnet!

Even Bjørdal, prosjektansvarleg arkeolog for utgravinga på Hove - Sørbrø

– Stavanger er en jättemysig by, og det er kul å jobbe på museum! Her er mange ulike mennesker og disipliner, og det er spennende. Det er ganske vanskelig å få denne typen jobb i Sverige, og det er jo ekstra spennende å få en jobb i utlandet. Det er akkurat passe eksotisk å flytte til Norge, synes Sara. Hun har sin base i hybelhuset i Peder Klowsgate, og har så vidt gjort seg litt kjent i sentrum. I helgen tenker hun å utforske Gamle Stavanger.

Foreløpig har hun ingen andre enn seg selv å tenke på, og hun synes egentlig det er ganske greit å flytte litt rundt og bli kjent

med nye steder i forbindelse med jobben. Hun kommer opprinnelig fra Kolmården, ikke langt fra Norrköping, som igjen ligger sør for Stockholm. Der har hun fortsatt sin familie og hun pleier å tilbringe feriene sine der.

Vi har tydeligvis fått en musikalsk kollega. Hun er glad for å ha fått med seg sitt el-piano som hun spiller ganske mye på (med headset, presiserer hun!). Hun har sunget mye i kor, både i musikkskole, studentkor og gospel. Og nå håper hun å finne et kor her i Stavanger som hun kan bli med i.

anne-kari.skaar@uis.no

Museet midt på dagen

Det er klart for andre sesong i den nye serien "Museet midt på dagen". Et spennende program som vi håper vil lokke mange til museet midt på blanke formiddagen!

Denne høsten er programmet fordelt på fem torsdager fra kl.12.00:

Torsdag 15. september: Besøk på Jernaldergarden

Jernaldergarden på Ullandhaug er den eneste i sitt slag i landet, bygget på tuftene der jernalderfolk bodde for 1600 år siden. Bli med på en spennende omvisning på garden, ledet av en av gardsfolkene i tidsriktig drakt.

Hør om dagliglivet på garden, de arkeologiske utgravningene og alle fornminnene på området. Kan hende det blir tid til å prøve å spinne tråd på håndtein eller få fyr med ildstål og flint.

Torsdag 6. oktober: Omvisning i utstillingen Til Valhall – en utstilling om våpen og strid i 5000 år

Utstillingen har krigeren og krigerideologien som tema, og tar opp hvordan samfunn gjennom alle tider har investert i det ypperste av våpen og våpenteknologi. Bli kjent med noen av mytene om Valhall – ett av vikingenes dødsriker.

Torsdag 27. oktober: Menneska i mellomalder-Stavanger

Botanikar Paula Utigard Sandvik har arbeidd både med materiale frå utgravningane på torget 2004–2007 og materiale

frå utgravingar på 1960–1970-talet som er lagra i magasina på Arkeologisk museum. Latriner, skjelett og mykje anna fører oss tett innpå menneska som levde i Stavanger i mellomalderen og deira liv og lagnad. Dei som oss hadde plager og gleder, så som vonde ryggar, giktiske fingrar samt nyplukka molte og blåbær.

Torsdag 17. november: Det er konservert! Besøk på konserveringsavdelingen

Hvem kunne vel ikke ønske å vare evig? Jobben til de som arbeider med konservering på museet er å sørge for at gjenstander bevares for ettertiden. Ulike materialer krever forskjellig behandling. En av våre konservatorer forteller om gjenstander som er konservert og hvordan konserveringsprosessen foregår.

Torsdag 8. desember: Hør og opplev en nydelig legende fortalt av Tomas Kinck Wold

Ta deg tid til en rolig formiddag med en god opplevelse! Desember er mørketid, en tid da kampen mellom lyset og mørket utspiller seg. Ilden og tente lys har vist vei og holdt håpet oppe om en ny vår her nord. Det er tid for ettertanke, og vi samles rundt tente lys til fortellerstund med Tomas Kinck Wold.

Foto: Terje Tveit

Ny paleobotaniker i 3. etasje

Anette Overland har bare vært her en ukes tid når jeg snakker med henne, og ennå er det meste nytt. Hun skal jobbe her i et vikariat som paleobotaniker i elleve måneder, bl.a. med et prosjekt på Finnøy og med Helganes på Karmøy, der hun skal analysere et vanddiagram.

– Rogaland er en ny landsdel for meg å jobbe i, så det er litt spennende, sier hun. Hun kommer direkte fra Irland der hun har oppholdt seg de siste ni årene og både tatt sin doktorgrad og også jobbet etterpå. Doktorgraden tok hun ved National University of Ireland, Galway i 2004-2006, og fortsatte som gjesteforsker ved Botanisk institutt ved Trinity College i Dublin de to siste årene.

Hun reiste til Irland i 2003 for å delta som paleobotaniker i en arkeologisk utgraving omkring upland farming, eller utmarksbruk, i sørvest Irland, innen perioden brosealder til middelalder. Om-

rådet var kjennetegnet av et nettverk av steingarder som da de ble bygd i jernalderen var del av et aktivt jordbrukslandskap. Anette fant tydelige spor etter korndyrking og beiting. Litt etter litt ble området mer og mer myrlendt, og steingardene ble etter hvert helt eller delvis dekket av myra, og er ikke lengre like synlige på overflaten. Det var dette materialet hun tok sin doktorgrad på, der hun bl.a. diskuterer hvordan den terrengdekkende myra har etablert seg med bakgrunn i skiftende klimaforhold og menneskenes bruk av landskapet. Resultatene er publisert i bl.a. *Journal of the North Atlantic*, og i en egen publikasjon i Irland.

Hun var også med på utgraving av en horisontal vannmølle fra 800-900-tallet i midt-Irland, der hun tok prøver fra forskjellige kontekster, og der det var Hordium, eller bygg, som sannsynligvis ble malt. Disse resultatene er publisert i *Review of Palaeobotany and Palynology*.

Anette er fra Voss, og synes det er godt å være tilbake i Norge etter så mange år i utlendighet. – Men jeg har jo egentlig vært veldig heldig, og har ikke måttet flytte så mye som mange andre. Jeg har stort sett vært tilknyttet et institutt hele tida, og har

hatt spennende oppgaver. Det er jo klart at en fast jobb og stabil inntekt ikke hadde vært av veien etter hvert, men det har vært lite jobber innen pollenanalyse i Norge. Hun har samboer i Irland som er kunstner og også underviser ved universitetet, så hun har ikke gitt helt slipp på Irland ennå.

Mastergraden tok hun ved Botanisk institutt (nå Biologisk institutt) i Bergen i 1999, og fortsatte med å jobbe med pollenanalyser der i tre år ved Bergen Museum, bl.a. i tilknytning til utgravingene på Ormen Lange-prosjektet og i Bjølsegrøvdraget i Kvam kommune.

Anette arbeider både ute i felt med prøvetaking og preparering, pollenanalyse og rapportskrivning på laben. Hun har sin arbeidsplass på trekullanalyserommet og på pollenlaben i 3. etasje.

Hun trives godt med å bo sentralt i hybelhuset i Peder Klowsgt., bl.a. fordi det ligger nær det populære turområdet ved Mosvatnet. Ellers gleder hun seg til å ta i bruk tilbud som Stavanger har å by på. – Jeg danset tango i Bergen. Nå får jeg hente fram tangoskoene og komme i gang igjen i Stavanger tror jeg, avslutter Anette.

anne-kari.skaar@uis.no

Minneord om Erik H. Wishman

Vår tidligere kollega, Erik H. Wishman, døde 4. september 2011.

Erik kom til museet i 1974 som representant for Meteorologisk Institutt i de tverrfaglige Ulla-Førreundersøkelsene. Museet utførte undersøkelser i tilknytning til den store vannkraftutbyggingen i Ryfylkeheiene og Setesdals vesthei. Han hadde da en halv stilling ved museet og fortsatte i halv stilling som meteorolog på Sola.

Erik var meteorolog til det innerste i sin sjel, men han var også veldig interessert i kulturhistorie, og det var denne interessen som førte ham i kontakt med museet. Det var jo noe helt nytt at meteorologien ble med i denne type vitenskapelige undersøkelser.

Etter at Ulla-Førre var avsluttet, fortsatte han med denne delte ordningen, helt til han et stykke ut på 80-tallet kunne gå over i hel stilling på museet. Det hadde vært strevsomt med to halve stillinger, så han var svært glad for at dette gikk i orden. Han ble ved museet til han gikk av med pensjon i 1997.

Jeg var med i Ulla-Førreprosjektet som student og kjente ham fra den tiden, men det var på 80- og 90-tallet vi kom til å arbeide sammen i museets klimaprojekt.

Som nevnt var Erik svært opptatt av meteorologi og klima, egentlig alle sider av dette fagfeltet; fra ren værvarsling, via historisk klimatologi og over til det mer politiske, de klimatiske utfordringene for miljøet og samfunnsutviklingen.

Han gikk nok litt lei av de daglige værmeldingene etter hvert, men ble desto mer interessert i gamle værmerker som han mente avdekket en dyp innsikt i værfenomener hos folk før oss.

Men det var klimatologiens muligheter til å kaste lys over den historiske utviklingen som opptok ham mest. Klimaprojektet vi var sammen om gikk grovt sett ut på to ting. Det ene var å samle sammen opplysninger om klimaforhold i historisk og forhistorisk tid fra ulike kilder – skriftlige og naturfaglige – og på basis av disse kildene lage værkart for historiske perioder. Erik gjorde begge deler, men det

Erik Wishman på feltarbeid i Suldalsheiene i 1978. Foto: Ragne Johnsrud

var på det sistnevnte området han hadde sin force.

Klimaprojektet var internasjonalt, og i flere år arbeidet han sammen med eksperter fra andre land med å lage slike værkart. Da var han i sitt ess, aldri var han så fornøyd som da han sammen med disse kollegene kunne legge fram slike kart for perioder med store klimaendringer. Mye av dette ble publisert og i tillegg skrev han mange artikler om mer lokale forhold. Så sent som i 2007 kom hans siste publisering i museets Varia-serie om "Vær og klima over indre strøk av Østlandet 1781–1790".

I det hele tatt må en kunne si at han i faglig sammenheng har etterlatt seg et livsverk av gjennomarbeidet og høy kva-

litet. Han var også opptatt av formidling, og gjorde en stor innsats på dette området.

Erik og jeg var på mange turer sammen på denne tiden. Vi var i Danmark, England, Estland, Frankrike, Sveits, Tyskland og han var et godt og ikke minst muntert reisefølge. Han hadde et litt skeivt blikk på situasjoner, og likte en god latter.

Etter at han gikk av med pensjon var han ofte innom på museet, alltid full av engasjement og fremdeles opptatt av sitt livs prosjekt; klimatologien. Selv etter at han ble syk, og fikk vansker med å snakke, beholdt han gløden og entusiasmen.

Det er slik jeg vil huske ham, som et entusiastisk menneske.

Einar Solheim Pedersen

Temagrupper i forbindelse med nytt formidlings- og magasinbygg

Som nevnt i referater fra ledergruppen, på avdelingsmøter og i allmøte, har en egen arbeidsgruppe, som har bestått av Arne Johan Nærøy (leder), Einar Solheim Pedersen, Anne Kari Skår og Tor Vestrheim, arbeidet med å sette sammen seks temagrupper som skal bistå det vinnende arkitektfirmaet i utarbeidingen av et revidert byggeprosjekt.

Første fase blir det Statsbygg kaller et skisseprosjekt som starter umiddelbart etter at en vinner er kåret, forhåpentligvis fra midten av oktober, og som skal vare til februar/mars 2012. Etter at skisseprosjektet er avsluttet, er det vanlig prosedyre at et forprosjekt blir igangsatt. Forprosjektet er ennå ikke finansiert. Når det blir det, vil temagruppene opprettholdes, men mange av premisene for byggeprosessen blir lagt under skisseprosjektet.

De seks temagruppene dekker hvert sitt ansvarsområde. Deltakerne i alle gruppene er forespurt og har sagt seg villig til å være med. Arbeidet i gruppene skal være offentlig, det skal informeres fra forhandlingene, og det skal avholdes orienteringsmøter og seminarer for resten av personalet.

De seks gruppene er delt inn i to hovedgrupper. De har følgende ansvarsområder med disse deltakerne:

Tekniske installasjoner og krav BRANN

Deltakere: Eirik Aarebrot, Else Iren Bjørkhaug, Mari Høgestøl + repr. fra Statsbygg (leder ennå ikke utpekt)

Referater fra møter

Referater fra ledermøter og museumsrådet er nå lagt ut på ansattssidene.

Referatet legges rutinemessig ut på intranettet samme dag som møtet er avholdt.

http://ansatt.uis.no/raad_og_utvalg/arkeologisk_museum/article14153-5034.html

KLIMA

Deltakere: Eirik Aarebrot (leder), Åsa Dahlin Hauken, Bente Ruud, Anne Ytterdal

ADGANGSSIKRING

Deltakere: Karstein Dalaker (leder), Geir Magnussen, Åge Pedersen, Bodil Svendsen, Kristine Orestad Sørgaard

AUDIOVISUELT UTSTYR I MUSEETS LOKALER

Ellen Hagen, Åge Pedersen, Bente Ruud (leder), Heidi Wevle + ekstern rådgiver (konsulent)

Drift og innhold

DRIFT AV FORMIDLINGSBYGG

Deltakere: Ellen T. Bøe, Torunn Ingebrigtsen, Einar Solheim Pedersen (leder), Bente Ruud, Bodil Svendsen

INNHOLEDET I FORMIDLINGSBYGGET

Deltakere: Ellen T. Bøe, Wenche Brun, Hilde Moore, Arne Johan Nærøy, Mads Ravn, Bente Ruud, Lotte Selsing, Anne Kari Skår + nytilsatt formidlingsleder

Arne Johan Nærøy fungerer som leder til ny formidlingsleder er tilsatt.

Det foreligger et dokument der mål og arbeidsoppgaver for temagruppene er spesifisert. Dette kan fås ved henvendelse til en av gruppelederne.

Einar Solheim Pedersen

AKTIVITETER på Jernaldergarden og AM uke 38/39

Dag	Dato	Fra – til	Sted	Aktivitet
Tirsdag	09/20/11	10:00 – 11:30	JAG	Agder folkehøgskole
Onsdag	09/21/11	10:00 – 11:30	JAG	Ulsberg Barnehage
Onsdag	09/21/11	12:00 – 13:30	JAG	Hellvik skole
Torsdag	09/22/11	09:00 – 12:30	JAG	Den franske skolen , to grupper
Torsdag	09/22/11	12:30 – 14:00	JAG	Øksnevad vgs
Fredag	09/23/11	09:00 – 10:30	JAG	Madlamark skole
Fredag	09/23/11	11:00 – 12:30	JAG	Madlamark skole
Søndag	09/25/11	11:00 – 16:00	JAG	Matløypa på JAG

Dag	Dato	Fra – til	Sted	Aktivitet
Tirsdag	09/20/11	17:00 – 19:00	K	Bursdagsselskap
Onsdag	09/21/11	09:30 – 11:00	KL	Hellevik skole
Onsdag	09/21/11	12:15 – 13:15	KL	UiS studenter 'Til Valhall'
Onsdag	09/21/11	18:00 – 19:00	A	Wang idrett
Torsdag	09/22/11	10:00 – 11:30	KL.	Øksnevad vgs
Torsdag	09/22/11	15:00 – 18:00	K	Mottakelse Centrica energi
Torsdag	09/22/11	19:00 – 21:00	A	NTVA
Lørdag	09/24/11	12:00 – 14:00	K	Bursdagsselskap
Søndag	09/25/11	12:00 – 15:00	Utstillingene	Forskningsdagene
Søndag	09/25/11	13:00 – 14:30	Til Valhall	Omvisning
Tirsdag	09/27/11	12:00 – 12:45	Til Valhall	Jåttå vgs
Tirsdag	09/27/11	13:00 – 13:45	Til Valhall	Jåttå vgs
Tirsdag	09/27/11	12:15 – 15:15	A	RFK
Onsdag	09/28/11	12:00 – 14:00	M1+2	Bybanekontoret
Onsdag	09/28/11	19:00 – 21:00	A	Byhistorisk forening
Torsdag	09/29/11	11:00 – 12:00	KI	Bekketunet barnehage
Lørdag	10/01/11	12:00 – 14:00	K	Bursdagsselskap